

RIZIKA VZNIKU MOČOVÝCH INFEKČÍ SPOJENÝCH SE ZDRAVOTNÍ PÉČÍ Z POHLEDU OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE

Jitka Krocová ^{1,2}; Radka Prokešová ¹

1) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, Ústav ošetrovatelství, porodní asistence a neodkladné péče. České Budějovice, Česká republika.

2) Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta zdravotnických studií, Katedra ošetrovatelství a porodní asistence. Plzeň, Česká republika.

Infekce močových cest (CAUTI) tvoří zhruba třetinu infekcí spojených se zdravotní péčí a jsou touto nejčastější infekcí (Jindrák et. al, 2014; Underwood, 2015; Carter, 2014). Jsou spojeny se zvýšením morbidity a mortality, prodloužením doby hospitalizace, závažnými komplikacemi, zvýšením nákladů na léčbu a často i ztrátou reputace poskytovatele zdravotních služeb. Cestou zvyšování kvality péče této oblasti je zavádění a dodržování preventivních kauzálních opatření, jako nejúčinnější se jeví: fungující týmy odborníků zabývající se problematikou, zvažování indikace ke katetrizaci, eliminace nadbytečné doby katetrizace a soustavné vzdělávání zdravotníků v problematice dodržování postupů/standardů při katetrizaci močového měchýře, při hygieně rukou, a dále kvalita ošetrovatelské péče o močový katetr a sběrný systém. (Jindrák et. al, 2014; Underwood, 2015; Carter, 2014; CDC, 2009; Conway, 2012). Více než 80% těchto infekcí vzniká v souvislosti se zavedeným močovým katetrem, riziko infekce se zvyšuje o 5% za každý den katetrizace a po třiceti dnech katetrizace je riziko téměř 100%. Při používání adekvátních postupů prevence a kontroly infekcí je 20-70% těchto infekcí preventabilních (Jindrák, 2014).

Z hlediska ošetrovatelské péče jsou zásadními oblastmi prevence infekcí močových cest související se zdravotní péčí zejména vysoká kvalita ošetrovatelské péče o močový katetr a sběrný systém, dodržování postupů/standardů při katetrizaci močového měchýře, při hygieně rukou a soustavné vzdělávání nelékařů v problematice (Vytějčková, 2013). Zvažování indikace ke katetrizaci a její přehodnocování patří do kompetence lékaře, nicméně komunikace a zvážení indikace v týmu zdravotníků je cestou ke správné a odpovídající, tudíž i bezpečné péči.

V právě probíhajících auditech (3-5/2018) u vybraných poskytovatelů zdravotních služeb je nejčastější indikací ke katetrizaci „zhoršená mobilita“ a „inkontinence“ (43,9%). Zvažování alternativních možností katetrizace u pacientů je jedno z doporučení Guideline for Prevention of Catheter-associated Urinary Tract Infections 2009. Oproti předchozí verzi z roku 1981 toto doporučení obsahuje i postupy prevence pro nemocné, u kterých stav vyžaduje chronickou močovou katetrizaci a pacienty, u kterých mohou být využity alternativní možnosti (např. urinální kondomy, intermitentní katetrizace, inkontinenční vložky) (CDC, 2009).

Bylo zmíněno, že zásadními kroky prevence je dodržování postupů/standardů katetrizace, hygieny rukou a péče o katetr a sběrný močový systém. V tomto případě je zásadní úloha managementu, důležité je pravidelně standardy péče aktualizovat a kontrolovat jejich dodržování (Brabcová, 2015). S tím souvisí i vstupní školení nových pracovníků v problematice a periodická školení personálu dle kompetencí (MZ ČR, 2013). Jen důsledné dodržování postupů, odpovědnost a svědomitost zdravotníků je cestou k eliminaci infekcí spojených se zdravotní péčí a současně krokem ke zvýšení kvality a bezpečí poskytované ošetrovatelské péče. V souvislosti se zpracováním

disertační práce probíhají aktuálně audity zejména postupů katetrizace močového měchýře a péče o pacienta se zavedeným močovým katetrem u vybraných poskytovatelů zdravotních služeb v Plzeňském kraji. Data budou zpracována a na základě výsledků budou managementům navrženy vzdělávací programy pro nelékaře, plánují se evaluace těchto vzdělávacích programů a vyhodnocení jejich účinnosti.

Zdroje:

1. BRABCOVÁ, Iva a Sylva BÁRTLOVÁ. Management v ošetrovatelské praxi. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2015. ISBN 978-80-7422-402-7.
2. CARTER, N.M., REITMEIER, L a GODLOE, L.R. (2014). An evidence-based approach to the prevention of catheter-associated urinary tract infections. *Urologic Nursing*, 34(5), 238-245. doi:10.7257/1053-816X.2014.34.5.238.
3. CONWAY, Laurie J. a Elaine L. LARSON. Guidelines to prevent catheter-associated urinary tract infection: 1980 to 2010. *Heart & Lung: The Journal of Acute and Critical Care* [online]. 2012, 41(3), 271-283 [cit. 2018-04-28]. DOI: 10.1016/j.hrtlng.2011.08.001. ISSN 01479563. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0147956311004304>
4. ČESKO. Ministerstvo zdravotnictví. Metodický návod. Program prevence a kontroly infekcí v zdravotnických zařízeních poskytovatelů akutní lůžkové péče. 2013. In: MZ ČR [online]. 2013 [cit. 2018-04-22]. Dostupné na: <http://www.mzcr.cz/Verejne/dokumenty/program-prevence-a->

kontroly-infekci-v-zdravotnickych-zarizenich-poskytovatelu-ak_7584_5.html

5. JINDRÁK, Vlastimil, Dana HEDLOVÁ a Pavla URBÁŠKOVÁ. Antibiotická politika a prevence infekcí v nemocnici. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2014, 709 s. Aeskulap. ISBN 978-80-204-2815-8.
6. The Centers for Disease Control and Prevention – CDC. Guideline for Prevention of Catheter-Associated Urinary Tract Infections (2009). HICPAC. Last update: February 15, 2017. In: CDC [online]. 2017 [cit. 2018-04-22]. Dostupné na: <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/pdf/guidelines/cauti-guidelines.pdf>
7. UNDERWOOD, Lindsay. (2015). The effect of implementing a comprehensive unit-based safety program on urinary catheter use. *Urologic Nursing*, 35(6), 271-279. doi: 10.7257/1053-816X.2015.35.6.271.
8. VYTEJČKOVÁ, Renata. Ošetřovatelské postupy v péči o nemocné II: speciální část. Praha: Grada, 2013. Sestra (Grada). ISBN 9788024734200.

Kontakt

PhDr. Jitka Krocová

Fakulta zdravotnických studií ZČU

E-mail: krocovaj@kos.zcu.cz